

Loana Ciobanu

**PORTRET DE FEMEIE
LA MICUL DEJUN**

Proză scurtă

 CÎȘMIGIU
books

CUPRINS

Portret de femeie la micul dejun.....	9
Pelicanul meu Raoul.....	90
Mulțumesc pentru poveste.....	157
Bunică și nepoți.....	160
Și eu care credeam.....	163
Candy Crush Saga.....	179
Concurs de proiecte, ediția a doua.....	210
Ca o găscă, cu tramvaiul.....	221
Recviem de Verdi.....	224
Cel mai modern ecocardiograf.....	239
Dezamăgire.....	244
Femeia din spatele oglinzii.....	247
Vacanță cu Sarah.....	267
Prietenie de bronz.....	289
Mahler și fotografia.....	327

Pacienta de la salonul 12 (E-mailul doctorului Ulm)	342
Încă un Cosmopolitan, te rog	408
Singurul gând.....	412
Voi mai avea timpul?	415
Găsirea de sine	418
112	444
Cariera ei de scriitoare	448
Troleibuzul cu parfum de tei	496
Păcătoasa	500
Ușile albastre ale Corinei.....	512
Poate și ei vor vrea	524
Să ieșim împreună	527

PORTRET DE FEMEIE LA MICUL DEJUN

1

Portretul

Ana împinse farfuria deoparte și scoase o țigară din pachetul aproape gol, ezitând o secundă înainte de a și-o aprinde. Era deja a treia în dimineața aceea și împunsătura din partea stângă a pieptului își făcu din nou simțită prezența, amintindu-i că fuma prea mult, dormea prea puțin și bea prea multă cafea. Ei, și ce dacă, zise vocea ei mută și Ana sorbi o gură din cafeaua rece deja și scutură scrumul în scrumiera plină de mucurile țigărilor fumate în seara și în noaptea care tocmai trecuseră.

Își sprijini fruntea în palmă, aruncă o privire obosită resturilor de mâncare de pe masă și apoi ridică ochii spre casele mici, strânse în spatele șirului de blocuri și străjuite de copacii înverziți în acea primăvară bruscă, însorită și tristă. Fereastra larg deschisă se mișcă într-o suflare de vânt, razele soarelui dădură strălucire geamului prăfuit de ploile și zăpezile iernii trecute și Ana își zări pentru câteva clipe imaginea tremurată. Privi mai atentă, ca pe ceva străin și depărtat, trupul și chipul femeii din geam, completându-i inconștient amănuntele neclare, o frunte înaltă și bombată, brăzdată de trei cute adânci, ochi triști și mărginiți de

cearcăne ce nu mai voiau să dispară, gură amară, obraji ce începuseră să se usuze, păr castaniu șters, prins neglijent într-o coadă, un trup slab, încă tânăr, care își pierduse îndrăzneala și dorința de a trăi.

Tabloul o lăasă indiferentă, continuă să fumeze cu mișcări absente până când țigara aproape îi arse degetele, o stinse și își opri cu greu gestul de a mai lua una din pachet. La ce bun, știa că nici țigara, nici televizorul, nici cartea rămasă deschisă pe măsuța din cameră nu o vor ajuta să treacă de ceasurile lungi ale acelei zile de sâmbătă, ale nopții și zilei următoare, la fel de lungi și de grele. Întrezărea ca singură scăpare dimineața de luni, când deșteptătorul urma să o arunce brusc, obosită și năucă după somnul prost al ultimelor două nopți, în săptămâna nouă în care ceasurile de muncă de la birou, obligația de a păstra un minim contact cu colegii, nevoia de a se întreține și de a-și îngriji cât de cât casa o fereau de gândurile ei. Și serile scurtate pe cât posibil prin cumpărături prelungite fără rost și kilometri făcuți pe jos, trotuare cenușii după trotuare cenușii, cu autobuzul ar fi ajuns prea repede acasă.

Se ridică obosită de pe scaun, luă ibricul înnegrit, îl umplu cu apă, aprinse aragazul și puse ibricul pe flacăra ținându-l încă de coadă ca să-l poată da repede la o parte când apa se va fi încălzit. Cana cu cafea urma apoi să stea tot timpul la îndemâna ei prin casă, mai sorbea o gură când și când, chiar dacă asta îi sporea greața care începuse să apară și să persiste de câteva luni, însoțită de o durere de cap apăsătoare, și care sporea cu țigările la care nu putea renunța. Luptându-se cu senzația neplăcută, luând mai întâi una, apoi din ce în ce mai multe pastile recomandate de

colegi binevoitori, gândul să ajungă la un medic o înfiora și oricum efortul îi părea prea mare, Nu merită atâta agitație, am să învăț să trăiesc și cu greața asta, își zicea și bea în continuare cafea multă, fuma țigări proaste pentru că nu își permitea din cele bune, mânca aiurea și din ce în ce mai fără poftă, se obișnuise.

Apa clocotea în ibric, Ana puse cafeaua cu obișnuința măsurilor din atâtea repetări de gesturi și apoi turnă lichidul amar în ceașcă pentru prima sorbitură care să-i ardă buzele, obicei vechi pe care nu și-l pierduse nici acum. Își luă cana și se duse în cameră, punând-o pe măsura care purta imprimate în cercuri mai deschise la culoare urmele altor și altor căni fierbinți, se așeză în fotoliu și întinse mâna după cartea ce stătea deschisă de două zile la aceeași pagină. Dar și acum mâna i se opri pe brațul fotoliului pentru că simțea că nici astăzi nu va putea citi vreun rând, nimic nu mai reușea să o facă să uite de gândurile ei. Bău o gură din cafeaua fierbinte, puse cana înapoi pe măsura și în acel moment o parte din ea, din trupul ei, începu o mișcare de ridicare, de plecare, de fugă, frântă însă, și avu într-o clipă de spaimă viziunea orelor care urmau, știa, simțea ce avea să vină și nu putea să se oprească, nu putea să-și controleze, nu până într-atât sau nu întotdeauna, gândurile și amintirile, amintirile și gândurile. Iar și iar, cu aceleași imagini ca niște scene de film pe care nu putea să le schimbe, cu aceleași dureri insuportabile în suflet, care deveneau dureri în coșul pieptului și senzații scurte de sufocare, știa, simțea că avea din nou să-și amintească tot și nu avea puterea să se rupă din vrajă, o făcea greu și numai seara, la culcare, cu ajutorul pastilelor din ce în ce mai tari și din ce în ce mai multe care să-i aducă un somn greu și fără

vis. Dar acum era dimineață, când se va termina va fi oboșită, uscată, știa asta, dar măcar câteva zile după aceea avea să uite. Și apoi din nou.

Începea întotdeauna cu amfiteatrul înșorit, prin ale cărui ferestre înalte și înguste intrau razele aurii, dând strălucire firelor de praf, pupitrelor vechi din lemn lăcuit de culoarea mierii, luminând la întâmplare un cot, un umăr, un obraz. Sosise din timp ca să ocupe loc în prima bancă pentru cursul de literatură, profesorul era cunoscut chiar și pentru o studentă din anul întâi cum era ea, auzise că întotdeauna sala era plină, veneau și din afara facultății. Era emoționată ca și când urma să ia parte la un eveniment important, își așezase cu grijă colile albe una peste alta, cele două pixuri, își pusese cu greu geanta oribilă din vinilin bej în pupitru, era prima ei geantă, și-o cumpăraseră cu o săptămână în urmă. Soarele îi bătea în ochi, nu își vedea bine colegii, în schimb catedra era în umbră și mai ales era aproape, Voi auzi tot, își spuse. Murmurul și agitația încetaseră, amfiteatrul se umpluse, se stătea și în picioare, intrase profesorul, Ana îl mai văzuse la televizor, îl auzise vorbind, fusese întotdeauna o încântare pentru ea. Urmărind mișcarea capetelor din jur întorsese ochii spre ușa amfiteatrului, un student amabil se grăbise să o închidă în urma celui care intrase, profesorul se îndrepta spre catedră încet, nefiresc de încet pentru Ana care își oprise cu greu un strigăt de mirare când îl văzuse ieșind în fața băncilor. Foarte scund, lat în umeri și cu un piept puternic, imens față de picioarele scurte și strâmbe, un cap masiv, niște ochi mari, adânci, umbriți de sprâncene bogate, un bărbat frumos și în

floarea vârstei când stătea în fotoliul din studioul de televiziune, un infirm care stârnea milă văzut în picioare. Milă nu, nu milă, ci uimire, admirație, extaz simțise Ana în cele două ore cât durase cursul, două ore cu sufletul la gură și cu mâinile tremurând și incapabile să scrie măcar un cuvânt pe foile albe din față, cu lacrimile curgându-i în voie pe obraji, pentru că încercarea de a le opri fusese zadarnică, iar batista era undeva în fundul genții uriașe, la care cu greu ar fi putut umbla fără să-și deranjeze amândoi vecinii, două ore de emoție continuă cu inima bătându-i nebunește, parcă în gât și în urechi și nu în piept cum ar fi trebuit. Aceleași emoții și aceleași lacrimi ca la primul spectacol de operă pe care îl văzuse în urmă cu doi, trei ani pe singura scenă din orașul de provincie unde se născuse și unde trăise până atunci, o trupă de operă din București venise în turneu cu "Traviata". Tot ce citise, și citise destul de mult, tot ce văzuse la televizor nu o pregătise pentru astfel de emoții, nu credea că poți să plângi de fericire ascultând o muzică pe care nu o întâlnea atunci prima oară sau aplaudând în picioare la sfârșitul spectacolului, nu soliștii pe care nu îi putea aprecia, ci muzica.

Cursul se terminase, profesorul se pregătea să iasă, și Ana, ștergându-și pe furiș ochii și mulțumindu-le în gând vecinilor că nu întorseseră nici o secundă privirea spre ea ca să-i vadă lacrimile, rămăsese înmărmurită, cu mâinile amândouă în aer, oprite din mișcarea de a se așeza înapoi cumiști pe pupitru, când îl văzuse în fața ei, cercetând-o atent, curios dar deloc amuzat, deloc ironic și întrebând-o cu voce joasă de ce plânsese. Disperată, și din această cauză curajoasă, avea o fire timidă, prostește de sensibilă, îi trebuia un efort deosebit să întrebe ceva la un ghișeu, suferea o zi

dacă o vânzătoare îi vorbea urât într-un magazin, Ana îndrăznise să nu-i răspundă, privindu-l doar și ridicând ușor din umeri. Ce să-i fi spus, că se simțise pentru prima oară în viața ei un om întreg, nu putuse, preferase să tacă. Profesorul nu insistase, o mai privise o dată căutându-i acum ochii și plecase și așa începuse scurta ei viață adevărată.

Fusese până atunci un copil silitor și modest dintr-o familie fără nici o pretenție intelectuală, cu părinți pentru care întrebarea ce simțeau, ce gândeau și ce iubeau cu adevărat copiii lor nu exista, erau mulțumiți că le asigurau un trai decent, că aveau întotdeauna mâncare suficientă și minimumul necesar de haine și nu le cereau în schimb decât docilitate, adică să-și vadă de școală și să se gândească din timp la o meserie care să le permită să-și câștige existența suficient de devreme. Nu le cumpăraseră nici măcar o dată o carte, în casă nu existau decât ziarele tatălui și revistele cu rețete de bucătărie ale mamei, și, cu timpul, albumele cu fotografii de mașini ale fratelui mai mare, dar e adevărat și că nimeni nu protestase atunci când Ana începuse să-și cumpere singură primele cărți. Făcuse asta destul de târziu, pe la doisprezece ani, până atunci își punea doar cu grijă pe un raft mic, al ei, cărțile primite an de an la premiu, în nici un an premiul întâi, nu avea nici îndrăzneală, nici dezinvoltură, dar era conștiincioasă și cuminte, asculta cu atenție și interes tot ce i se spunea și notele bune veneau destul de ușor, fără un efort prea mare din partea ei.

Dar încetul cu încetul descoperise că orele de clasă cele mai plăcute erau cele de română, că aici primea temele cele mai interesante, că biblioteca școlii, de unde era nevoită să împrumute și minimumul necesar de cărți, era un loc unde îi era

din ce în ce mai drag să intre, că momentul în care își lua teancul de cărți și mai arunca o privire rafturilor pline, dorindu-și să le mai vadă și curioasă să le cerceteze mai de aproape era din ce în ce mai așteptat. Și că rămânea din ce în ce mai des la masa din bucătărie să citească, renunțând la televizorul din camera de zi, singurul care aduna întreaga familie într-un prelungit program comun.

Intrase apoi la liceu, nici printre primii dar nici printre ultimii, așa cum avea să rămână toți cei patru ani, și își întâlnise la scurt timp după aceea profesoara de română, fusese primul om care păruse interesat de sufletul copilului care era încă Ana, o ajutase să se caute și să înceapă să se descopere, printre tulburările vârstei și complexele ei și numai ale ei, printre speranțele vârstei și visele ei și numai ale ei.

Nu ar fi putut spune, de fapt nici nu se gândise vreodată la asta, dacă fără profesoara ei de română ar fi mers mai departe pe drumul acesta, poate nu, poate și-ar fi ales o meserie mai practică, nu mai bănoasă, pentru că, se consolase devreme, nu avea suficientă dorință de a face bani, dar lucrurile se petrecuseră astfel și gata, asta-i tot, la ce bun să te mai întrebi când oricum nu mai poți schimba nimic.

Nu o iubise în mod deosebit pe profesoara ei, aceasta nu-i devenise prietenă, și mai târziu înțelesese și de ce, femeia încă tânără pe atunci, doar cu zece ani mai în vârstă decât Ana, era mult prea dezamăgită de viața ei, de meseria pe care o făcea, de lipsa aproape totală de satisfacții, fusese de prea multe ori jignită și rănită în încercările de a se apropia sufletește de elevii ei pentru ca să se mai poată deschide în

fața Anei și să o primească pe aceasta în gândurile și în inima ei. Dar un fel de simț al datoriei, un fel de cinste față de ea însăși, o făcuseră pe profesoară să nu o lase pe Ana să se piardă, să-i acorde o șansă, să-i pună la dispoziție mintea și experiența ei și sutele de ore de lectură cu care își umpluse anii. Și astfel Ana începuse să citească mult și ordonat, literaturi, epoci, scriitori, să încerce să înțeleagă ceea ce citea cu ajutorul studiilor critice, dar mai ales să învețe să gândească, să formuleze și să exprime păreri proprii. Alegerea facultății de litere devenise pentru Ana un dat, nu mai fusese nimic de cântărit, nimic de întreat.

O medie uimitor de mare pentru fata din orașul modest de provincie, ale cărei singure meditații pentru facultate fuseseră pauzele petrecute cu profesoara ei lângă caloriferul din fața cancelariei, unde aceasta își fuma țigara fără de care simțea că nu mai putea începe o oră, și încă o oră, o medie care stinsese împotrivirea părinților la ideea de a urma o facultate, prin perspectiva destul de sigură a unei burse.

Și Ana venise la București, studentă în anul întâi la litere, cu gândul la sutele de cărți pe care le zărise prin ușa întredeschisă a bibliotecii, într-una dintre diminețile de examen când alerga disperată pe coridoarele facultății pentru că din nou nu își găsea sala, înspăimântată de încăperile înalte, întunecoase și reci, de ușile masive din lemn. Venise la București așteptând, visând inocentă la cineva care să-i descopere setea și puterea de a învăța, negândindu-se că poate soarta nu avea să îi hărăzească de două ori aceeași șansă. Era urâtă, prost îmbrăcată, prost pieptănată, nu știa să vorbească cu cei din jur, să se poarte, să-și țină mâinile, să se

așeze, să privească și nici măcar să zâmbească, îngrozită la gândul că orice zâmbet îi dezvelea dinții ușor strâmbi, era plină de complexe și groaznic de speriată.

Așa pășise la primul ei curs, cel de literatură veche ținut de cunoscutul profesor, înarmată cu două pixuri și un teanc de coli albe, gândindu-se cu teamă dacă va putea să-și ia notițe complete așa cum și-ar fi dorit, plină de râvnă și sânguință, neașteptându-se nici un moment că pixurile și colile vor rămâne neatinsse și că plictisitoarele date despre cronici prăfuite vor fi înlocuite cu o prelegere captivantă despre om, gândire, suflet și literatură, cu care, deja prin tradiție, profesorul își întâmpina studenții în fiecare an.

Începuseră zilele cele mai frumoase din viața Anei, cu orele de curs, nu toate ca cele ale profesorului, nici nu așteptase asta, nu și-ar fi închipuit că ar fi fost omeneste posibil să trăiești zilnic asemenea experiențe, cursurile profesorului însuși nu mai aveau aceeași strălucire pentru că trebuiau să rămână în materia prevăzută de programă, deși reușise să îi facă pe studenți să citească pe nerăsuflăte cronici și documente vechi, descoperindu-le farmecul și savoarea. Îi plăceau și orele de seminar, avusese șansa rară în facultatea lor de a lucra tot cu profesorul, dar mai ales iubea, își zâmbise când rostise prima oară în gând cuvântul, orele din bibliotecă.

Mergea la bibliotecă în fiecare zi de școală, și sâmbăta dimineața, petrecându-și acolo toate orele ce îi rămâneau libere după sau înaintea cursurilor, fugind cu încăpățănare din urâtenia camerei de cămin, din îngustimea conversațiilor cu colegile, din goliciunea vieții de studentă săracă și urâtă în București.

Mânca de prânz câțiva covrigi pe care îi lua din pasajul de lângă facultate, își cumpăra de la bufetul de sub scara în spirală ce ducea la bibliotecă o cafea fierbinte într-un pahar de plastic, era singurul lux pe care și-l permitea, și asta încă din anii de liceu, prima cafea din viața ei fusese dulce și slabă, dar păstrând chiar și așa ceva din aroma care îi oferea Anei una dintre puținele ei bucurii, și apoi intra în biblioteca imensă, încărcată până în tavan cu cărți. Se așeza la o masă cât mai retrasă, într-un colț al sălii, de unde să vadă și să fie văzută cât mai puțin, ridicând ochii din cărțile de pe masă și odihnindu-și-i pe cărțile de pe rafturi, îi plăcea să citească și să lucreze, o făcea cu pasiune și rămânea de obicei până când biblioteca se închidea.

Ajungea frântă în cameră, mânca din nou o nimica toată, din puținii bani care îi rămâneau după ce își plătea căminul prefera să-și cumpere câte o carte, și doar cu greu și cu părere de rău câte o pereche de ciorapi atunci când gaura din cei vechi ajungea prea mare ca să o ascundă sub fustă sau în pantofi, și apoi adormea în zumzetul conversației colegelor de cameră, trăgându-și pătura peste cap și gândindu-se la ceea ce urma să citească a doua zi, sau, dar asta însemna deja o bucurie rară, la întâlnirile cu profesorul, care se întâmplau de două ori pe săptămână.

Continua să nu își ia notițe la cursul profesorului, preferând să învețe după cursul tipărit sau să folosească alte cărți, păstrându-și mintea și inima libere pentru plăcerea de a-l asculta, de a-l urmări în raționamente, de a-i admira frazele limpezi și directe, fără lungimi inutile, fără ocolișuri obositoare. Și pentru a-și formula în gând întrebările pe care, după câteva seminare în care nu deschisese gura decât

întrebată, și atunci cu vocea gătită de emoție, cu palmele transpirate și cu ochii împăienjeniți de lacrimi, îndrăzne să le pună profesorului, cerându-i lămuriri și precizări, încercând păreri proprii, chiar dacă uneori contrare cu ale acestuia, acceptate însă fără nici un resentiment atunci când erau corecte. Și astfel, de cele mai multe ori, seminarele cu profesorul ajungeau o discuție pasionată pe care acesta o purta cu Ana, pasionată pentru că înflăcărarea și entuziasmul fetei păreau să îi insuflă profesorului o plăcere nouă în a relua acele lucruri la care el se gândise de multe ori, dar asupra cărora mintea clară și neînchistată a Anei aruncau o lumină nouă.

Trecuse astfel primul an de studenție, Ana îl încheiase cu note mari la examene, remarcată de toți profesorii chiar dacă foarte puțini descoperiseră pasiune sub înfățișarea sărăcăcioasă de studentă de condiție modestă, care deși citise enorm anul acela sub îndrumarea profesorului, depășind cu mult cerințele și nivelul materiei din anul întâi, deși fusese la destule spectacole de teatru și operă duminica dimineața, când biblioteca era închisă și nu mai suporta camera de cămin pe care o vedea cenușie și tristă chiar când o privea pe deasupra unei cărți care îi plăcea, deși colindase mult, în plimbări lungi, Bucureștiul, învățând să-i cunoască și să-i iubească clădirile frumoase și străzile și bisericile pe care i le descoperiseră cărțile, deși făcuse toate astea, arăta și se purta încă, cu oricine altcineva decât cu profesorul, și cu acesta doar când ardea toată într-o dispută în care încerca să își argumenteze punctul de vedere, la fel de neajutorată și stingheră ca în prima zi în București. Se saluta cu colegii de grupă, le răspundea cu amabilitate la orice întrebare legată

de seminarul sau cursul care trecuse sau urma să înceapă, dar mai departe nici ea, și nici măcar unul dintre ei, nu încercaseră să meargă. Din momentul în care își primiseră răspunsul la întrebare sau caietul de care aveau nevoie, Ana nu mai exista, pentru că până și glumele pe seama hainelor ei demodate și sărăcăcioase, a feței lipsite de orice urmă de machiaj sau de îngrijire, care strălucea de bucurie și pasiune în discuțiile prelungite cu profesorul, dar ei nu vedeau asta, se învechiseră și nu îi mai amuzau, pentru că până și invidia lor în fața răspunsurilor deosebite și a notelor mari obținute de Ana se tocise, Ana era o studentă foarte bună și lucrul devenise de la sine înțeles, iar Ana nu epata, nu sfida, nu provoca pe nimeni cât să alimenteze în continuare ranchiune.

Trăise vara plictisitoare în orașul mort de provincie, lângă familia cu care nu mai comunica de mult, se întreba uneori dacă o făcuse vreodată, trecându-și orele și zilele citind, citind întruna și aducându-și doar în treacăt aminte că profesorul o întrebase, la finalul unei dispute aprinse, dacă simțea sau simțise vreodată nevoia de a scrie, de a-și descărca sufletul în poezie sau proză. Răspunsul sosise după un moment de răgaz, și asta doar pentru că fata nu se gândise vreodată până atunci la asta, și fusese „nu”, nici la vârsta la care copiii sau adolescenții, chiar și cei fără talent sau înclinație, alcătuiesc versuri șchioape, strâmbe, sau înnegresc cu încrâncenare filele unui jurnal, Ana nu o făcuse, și nici mai târziu, când cunoscuse poezia adevărată, proza adevărată, nu avusese vreun imbold de a scrie și ea. Probabil din acea zi, se gândise Ana după mult timp, profesorul îi alesese drumul, și tot ce făcuse după aceea fusese doar să o îndrume în a-l urma. Până când ea se oprise. Definitiv. Pentru